

Dakako iz svega se vidi više »filozofsko-socijalističko« zaključivanje o religiji nego prava ocjena religije na temelju iskustva o religiji, o proživljavanju religije.

To je najosnovnije razilaženje između marksističkog gledanja na religiju i onog mišljenja koje je psihološko iskustveni temelj religioznog doživljavanja i filozofiranja o religiji na tom temelju.

Knjiga je pisana ili su sakupljeni podaci sabrani na taj način da knjiga intendira naučnoj interpretaciji, ali ne i naučnoj akribiji — gdje gdje netočno citirano. Sam smisao sabranih stvari doima se — to uostalom proizlazi iz klasika marksizma — da se svakako mora napustiti vjera, religija i mora se povjerovati marksizmu. Vjera u Boga, religija u Boga mora se zamijeniti religijom u riječ čovjeka. To će svakako biti najveći nedostatak i mišljenja klasika marksizma i sakupljenih tekstova.

Josip Kribl

Gilbert de Mouël, BOG U METROU, Kršćanska sadašnjost Zagreb, 1978, 129 stranica.

Gilbert Le Mouël na humorističan način u obliku pjesme opisuje Božje putovanje metroom u Parizu. Bog je saznao preko svojih specijalnih službi što se sve zbiva na zemlji, što se samo u jednom tjednu, na primjer, zbilo u pariškom metrou, pa je odlučio sići na Zemlju, u metro, da sam izvidi situaciju. Svetom Petru reče: »Neka se nitko ne uznemirava. Odlazim na vikend. Za moje odsutnosti snađi se kako najbolje znaš!« (str. 9). I Bog je incognito, kao tat, u drndavu i klimavu vlaku, u drugom razredu, stisnut između mlade prodavačice koja je čitala *Nas dvoje* i bankovnog činovnika koje je gatao roman *Pljačkaši velikog stila*, putovao (dakako bez karte, i promatrao ljude. Pisac opisuje razne susrete Boga s ljudima. To su scene u kojima se ljudi tako prostodušno i jednostavno ponašaju, ljudi opterećeni svojim svakodnevnim brigama, ljubavima, radostima, naporima... Bog se svugdje petlja, miješa se u tuđi razgovor, tumači kad treba nešto protumačiti, pomogne kad treba nešto pomoći, tako ljudski, a opet tako božanski. Pisac je nadahnut mnogim biblijskim crtama Boga. Bog se svugdje gura, među ljude, pa i u bračni krevet, u koji ipak

»Bog odbije leći da ne bi muškarca i ženu rastavio čak ni za jednu noć«. (str. 112—113) Negdje Bog nešto donosi ili odlazeći nešto namjerno zaboravlja (pulover, pojas, lulu, nožić pa i svoj notes s adresama, str. 122). Doima se rastrešeno, kao pravi pjesnik. Djecu ljubi u lice, za zaljubljenine gradi klupe, sjedne sasvim uz mladu, elegantnu i napirilitanu (možda i malo previše) ženu i ne trepne okom (str. 22—23). Imena onih koji mu učine koje dobro djelo (ime biljeterke koja mu gurnu kartu besplatno u ruke, ime Ruisa koji mu plati ručak, itd.) upisuje u svoj notes da im u određeno vrijeme stotruko vrati. Zao mu je čovjeka kojega su policajci upravo uhvatili i odveli policijskim kolima jer zna kako će ga izmlatiti. Sve te razne scene podsjetile su ga na muku, onu muku koju je sam proživio jednog vikenda kao što je ovaj. Vidio je suze i patnje, naslutio muke i tjeskobe, ali i tihe radosti i skromne sreće. Na kraju sve je to obavijeno velikom tajnom, tajnom koju ćemo znati u vječnosti: *davati onaj dio sebe koji je drugima potreban da bismo bili zajedno sretni, svi zajedno uvijek sretni.*

Adalbert Rebić

Carmen Bernos de Gasztold, MOLITVE IZ KORABLJE I KORAL ŽIVOTINJA. S francuskog preveo Mirko Polgár. Izdala KS, Zagreb 1978. Str. 136, Cijena

Ovih gotovo šezdeset molitava francuske pjesnikinje Carmen Bernos de Gasztold u izdanju Kršćanske sadašnjosti predstavlja ugodnu novost na našem crkvenom knjižarskom tržištu. Za ovo djelo mnogo govori već i to da je jedno izdanje u Americi bilo u nekoliko dana razgrabljeno. Ono ima i posebnu vrijednost, jer je riječ o molitvama. Sve se više zapaža da današnji čovjek otkriva ponovno molitvu. Postoje vremena u kojima se pojedini aspekti čovjekova života oporavljaju i produbljuju. Čovjek, name, nikad nije čitav. On je fragmentaran. Tako je to i s Crkvom. Nakon teološkog traženja, nakon liturgijskog obnavljanja, nakon pretkoncilskog i pokoncilskog vremena kao da dolazi vrijeme molitveno.

No, specifična novost ove knjižice jest da je riječ o molitvama koje su neobične. Molitvama o životinjama. Osim jedne molitve, koju moli Noa,